

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Mahkeme'nin başvuru gerekçesi şöyledir:

"19 Aralık 1984 tarihinde yürürlüğe giren 3095 sayılı "Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun"un 5. maddesi Borçlar Yasası ve Türk Ticaret Yasasındaki "Kanuni faiz ve temerrüt faizi" oranlarını belirleyen hükümleri ortadan kaldırmış, 4. maddesinde ise diğer yasalarda bu yasada öngörülen orandan fazla temerrüt faizi ödenmesine ilişkin hükümleri saklı tutmuştur.

Belirtilen tarihten bu yana geçen dönem içinde, Bakanlar Kurulu, Yasanın 1. maddesinin 2. bendinde kendisine verilen arttırma ve indirme yetkisinin hiçbir şekilde kullanmadığından, yasal veya temerrüt faizleri, uyuşmazlıklarda % 30 oranında uygulanmış, ticari işlerde ise değişen oranda T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı reeskont faiz oranları baz alınmıştır.

3095 sayılı Yasanın yürürlüğe konuş temel amaçlarından bir kişi veya tüzel kişilerin kaybettikleri haklarını yargı yolu veya yargı dışı yasal yollardan gecikerek geri almalarında uğrayabilecekleri kar yoksunluğunu güvenceye almaktır. Bir başka deyişle, 100 birim değerlik hakkını yitiren kişinin, 1 yıl sonunda yargı yoluyla 100 birimlik değerini üretmemekten, işletmemekten doğan 30 birim değer kaybı ile birlikte 130 birim değerini başlangıçtaki aynı değeriyle geri alabilmesi düşünülmüştür.

Yasanın kısaca açıklanan ve örneklenen genel amacı kuşkusuz, Ulusal Para Biriminin değer yitirmedeği koşulda tümüyle gerçekleşebilecektir. Ancak, ülkemizde yadsınmaz bir yaşam biçimine dönüşen Türk Lirasının yıllara göre % 70-90 arası yıllık değer yitirimi olgusu karşısında, 3095 sayılı Yasa gerçek işlevine getirmek bir yana, ana hak kaybını dahi tümüyle giderici olamamıştır.

Yasama ve Yürütme organları, bu gerçeği bilmelerine rağmen, "yüce devlet çıkarları" düşüncesi ile ülke vatandaşlarının zedelenen çıkarlarını görmezlikten gelmiş, Bakanlar Kurulu yasadan doğan faiz oranını yükseltme gücünü hiçbir dönemde kullanmamıştır. On üç yıllık uygulama ve kronik enflasyon ortamında verilen hazin sonuç;

-Hukuk Mahkemelerinde hiçbir şekilde gerçek adalete ulaşılabilmesi,

-Kişi ve tüzel kişilerin giderek ve artan bir ivme ile yargıya olan inanç ve güvenini yitirmesi,

-Buna bağlı olarak yargı dışı hak arama yöntemlerine başvurma eğiliminin ve düşüncesinin artması,

Ana hatlarıyla özetlenebilecektir...

Anayasamızın, devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen 5. maddesi; devlete, "kişilerin refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan Siyasal, Ekonomik ve

Sosyal engelleri kaldırma..." görevini yüklemiştir. Anayasamız, 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti Sosyal bir Hukuk Devleti olarak tanımlanmıştır.

Anayasamız, 10. maddesinde, kanun önünde eşitlik prensibini getirirken, hiçbir kişiye veya sınıfa imtiyaz tanımayacağını, aynı madde de devlet organlarının ve idare makamlarının tüm işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etme zorunluluğunu getirmiştir...

Böylesi Anayasal güvencelerin varlığına rağmen günümüz, "yasal ya da direnim faizi uygulamasında", kişi veya tüzel kişiler yönünden çok büyük farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

Başta Devlet, Vergi, Ceza, Harç, vb. Kamu Alacakları için yıllık % 100'ün üzerinde gecikme faizi uygulanırken, kendi yapısı içinde örgütlenmiş, Belediye, İSKİ, TEK, Türk Telekom vb. kuruluşlar da, kendi alacakları için özel yasalarıyla % 100'ün çok üzerinde faiz uygulayabilmektedirler.

Buna karşılık kişi olarak bu yönetimlere karşı açabileceğiniz, haksız eyleme dayalı veya genel amaçlı alacak davalarında; örneğin, kamulaştırma bedelinin arttırılması gibi bir davada, istenebilecek yıllık yasal faiz oranı % 30'u aşmamaktadır.

Kendisine ait özel yasalarla enflasyondan doğan kayıplara karşı kendisini güvenceye alan Devlet ve bağlı kurumları, kendi bireylerine karşı aynı önlemleri almakta gösterdiği duyarsızlıkla "Sosyal Hukuk Devleti" anlayışına, "Anayasa önünde eşitlik" Anayasal kuralına aykırı davranmaktadır.

Anayasamızın 5. maddesinde yazılı anlamıyla, "Sosyal Hukuk Devleti", yargıya başvuran kişilerin yitirdikleri haklarını gecikmeden doğan kayıpları ile birlikte eksiksiz geri almayı engelleyen yasal düzenlemeleri ortadan kaldırmak yükümlülüğündedir.

Kural olarak sözleşmeye dayalı uyuşmazlıklarda kişiler, gecikmeden doğan kayıplarının sözleşme serbestisi kuralları içinde, serbestçe belirleme olanağına sahiptirler. Oysa, yargıya ulaşan uyuşmazlıkların büyük bir bölümü, sözleşme dışı haksız kazanım veya haksız eylemlerden doğan istemlere dayanmaktadır.

Ekonomik dengeleri bir türlü sağlayamayan sosyal hukuk devletinden beklenen, sözleşme dışı uyuşmazlıklarda yargıya başvuran bireylerinin gerek enflasyondan, gerekse gecikmeden doğan kayıplarını giderici yasal önlemleri almasıdır.

3095 sayılı Yasa, adalete sığınıp, nedenli gecikirse geciksin, sonunda, uğradığı kayıplarını geri alabileceğine inanan kişilere, bu güveni vermekten çok uzak bir düzenleme getirmekle, toplumun bağımsız yargının varlığından duyduğu huzur ve mutluluğu bozmaktadır. Sosyal hukuk devleti anlayışı ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayan bu uygulamayı sürdürmeye olanak tanıyan bu yasa, kişisel düşüncemizle öncelikle Anayasamızın 5. maddesinin sözüne ve ruhuna aykırıdır.

Diğer yandan, her yönüyle gelişen toplumumuzda, tacir olsun olmasın, tüm bireyleri, değişik tasarruf yöntemleriyle ekonomik varlıklarını ticaret dışında da çoğaltabilme olanağını yakalamışlardır.

Esas Sayısı : 1997/34
Karar Sayısı : 1998/79

3095 sayılı Yasa ticari işlerde farklı bir faiz oranı benimseyerek, bir kısım kişi veya kişilere ayrıcalık tanımıştır. Günümüz koşullarında hiçbir haklı dayanağı ve açıklaması bulunmayan bu düzenleme ile "Yasa önünde eşitlik" ilkesinin karşılık bulduğu Anayasamızın 10. maddesine aykırılık oluşmuştur. Bu bağlamda diğer yasalarda ki bazı işlere veya kişilere farklı yüksek oranda faiz ödenme olanağını sağlayan Yasa'nın 4. maddesinin de, Anayasa'nın yasa önünde eşitlik ilkesine aykırı olduğu kolaylıkla söylenebilecektir.

Sonuç ve İstem : Hukuk Mahkemelerinde gerçek adaletin yaratılmasına olanak tanımayan, toplumdaki yargıya var olan güven ve inancı giderek yok eden, davasını tümüyle kaybettiği halde kazanan, davalı kişileri yaratan ve ödüllendiren 3095 sayılı Yasanın 1., 2. ve 4. maddelerinin T.C. Anayasasının 2., 5. ve 10. maddelerine aykırı olduğu savımı Yüksek takdire saygıyla arz ederim.""